

NĂM THỨ MÃM - SỐ 360

MỘT SỐ xu

庚午年十二月廿七日

NGÀY THỨ BA 14 FÉVRIER 1931

DÉPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 14748

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

民

BÁO QUÁN
Đường Đông-Ba — HuGiá thép nồi số 62
Giá thép : TIẾNG-DÂN — BÁO

Blót tuổi cha mẹ
thì nứa mừng nứa
sợ, blót tuổi nứa
cũng thế.

GIÁ BÁN	
DÔNG-BÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm: 5.000	5.000
Sáu tháng: 2.50	2.50
Mười tháng: 1.50	1.50

Mua báo phải trả tiền trước
Thờ và mua báo ghi cho
M. TRẦN-SINH-PHIEN. — Ai
đảng quang cáo, việc riêng
tín thương nghĩ trước.

CƠ-SUẤT-KIỂM CÁC-THỦ
HUYỆN-THỰC-KHÁNG

QUỐC-ĐIỂM
TRẦN-SINH-PHIEN

CHUYỆN HAY

Câu chuyện đầu năm

Cha chả i chả chí đã thấy tết he /
Lạc-nhân nhô lại mới hồi nào mà
mỗi khi tết đến thi trong lòng Lạc-
nhân nó phải phải như một đóa
hoa nở thèm ra một tí mà trời
cười với nó sòng. Nhưng dù bay
giờ không biết làm sao cái tết nó
đòi với Lạc-nhân cũng ra oẹo, mà
Lạc-nhân trông thấy cảnh đó lại
còn muốn buồn thêm... Ma có buồn
hay vui cũng mặc kệ, hè đến tết
thì nói chuyện tết chơi. Chuyện
gì ? Chuyện ông rao về chay trời
chẳng ? Không thêm nói nữa, vì
chuyện đó là chuyện cũ, lại có khi
người ta nói mình nói châm nói
chích chỉ chê, thêm chuyện, và
ich. Và lại Lạc-nhân này vẫn chủ
trương thuyết dùng dương-lịch,
vậy nhân cái tết âm-lịch này mà
nhắc mới vui chuyện trong nhấp
đầu năm dương-lịch mà nghe chơi.

Trước lẻ năm mới dương-lịch,
các nước láp-phuong lại có cái tết
lẽ Sinh-nhật (Noël) nữa. Trước
ngày lẻ Sinh-nhật thường thường
họ đặt một bô cát trên bếp, trên
cái đầm tra tản năm cũ. Trước khi
đặt bô cát ấy họ lại bão trê con
thì đì vảo một chỗ tieng mà tặc
kinh của nguyên vẹn sot sán, để
Cháo xuống phuot ban nhung đò
choi ở chỗ bô cát ấy. Nhưng có
Cháo nào ban gi đâa ! chiah cha
mẹ trong nhà lên dem đâ đâ đâ.
Cái tết ấy cũng hay thui, vì như
thì là khugen khich trê con cua
nguyen a lam tanh.

Bên ngày tết đầu năm thi lại có
cái tục cho qua, mừng tuổi nứa.
Cái tục làm qua cho nhau không
phải mới có đâu. Nếu muốn nghiên
cứu cho gốc thi cái tục ấy có
từ hồi La-mã thành-quốc đến nay.
Latins, vua dân Sabins mà cũng
tri vi La-mã đồng thời với Romulus,
một ngày kia được người ta đến dâng
móng hành lê bê ở một thê cây đê
thờ vị thần sức mạnh gọi là Strenae
(déesse de la force). Vua Tullus thay
với người ta dâng cho mình tên
biểu cho sự mạnh mẽ hàng đồng,
nghe là chép cho cái tên minh mới
bắt đầu tri vi được thành-vang.
bên muôn sao từ mỗi năm lại
đem dâng vật ấy lại. Vì thế mà
thành ra cái tết dâng là đầu năm,
và cái tết ấy lại lấy tên vị thần kia
mà gọi là « strenae », do tự-nghen
la-linh « Strenae » (tên vị thần) mà
ra. Lần lần cái tục ấy trang ra
trong dân gian và vè sau người
La-mã chán hêt hành lê lại dâng
dến những là bánh, kẹo, đê rim,
một... nghĩa là những vật liệu
biểu cho sự ngọt ngào ấm ái, mà
làn qua lẫn nhau. Rồi cái tục ấy
lại trân ra ngoài, đầu đầu đê
dến ngày đầu năm thi cũng lâng
cho qua, mừng tuổi.

Lạc-nhân kè cái do-lai của lục
lâm qua bên Thái-lay, không phải
là nói cái tục bên mình cũng từ bên
ấy mà qua đâ. Nhưng đầu thê nào
cái tục làm qua trong ngày tết bên
minh đầu tiên cũng có một cái ý
ngolia tung ty. Thê mà ngày nay
bao nhiêu cái ý nghĩa hay tết nó
biểu là đầu mới chả còn những lê
tê, làm cho cái ngày tết trở lại
thanh một cái nhíp chơi bởi phỏng

Văn Uyển

Chuyện cùng Ông Táo

LỜI NGƯỜI CHỦ NHÀ
Tết nhất hôm nay đã đến nay.
Hôm ba tháng chạp Táo chùa trời.
Ba ba hương ắp, vui xu rực.
Sân làng ông khâm tết lời :

Tháng lại ngày qua đổi là tết.
Ông và ông chờ đầu ông ơi !
Đàn gian và số người kêu khóc.
Bố trác Hoàng-hiền chẳng biết sao.

LỜI ỦNG TẤU BẠP
Thái-nghịp ngày nay ác triều người.
Ván-đè nay chẳng định chí tết.
Nhà anh tăng thiếu thi lời rõ :
Sóc vong không che cũng chẳng rõ.

Cái tết năm nay khéo bô trời.
Tôi đã tết với Ngọc-hoàng rồi.
Kèo pàng-tát sẽ oè tết nữa :
Anh khô đây tôi cũng chẳng vui.

Tri-ngón

Buồn cho tết

Tết nhất chí chí lâm khuya râm rả /
Quan-theo-thúi tết chẳng thành câu.
Bánh xèo mắng khóc đang rồ dộ,
Ra già lại ba chung rát lại khôn.
Mừng tết thành bùa chửi tuổi nồng.
Hàng xiêm náo phu cát xuân đón.
Ngày qua tháng lại nán như cũ.
Mà khiến người ta khéo chạy mà !

Bich-vân

Tết

Trái đất xoay hoài chả biết mồi.
Chạy quanh giáp vòng lại chạy lại.
Ba trăm sán chục lê năm ngày.
Cái tưng năm mới thấy diễn mồi.
Ngay tháng nhai nước cứ chay xuôi.
Âm-lịch-nhật-thâm-lỗi thót.
Trời già thính thính chẳng thêm nói.
Bé cho trè con xén xao da tết chơi.
Thịt xói hương vàng đom ba bít.
Quần hàng áo lợa đì hòn hở !
Tiếng pháo rập xuân nô vàng trời.
Chén rượu mừng năm bay khô cửa.
Cái đời lão lôi mau hơn tên.
Xà minh năm nay như năm trên.
Quanh năm trè ra mắng ngày tết.
Chỉ nghe tiếng than và tiếng rên.
Trò tết như vay không gì mới.
Duy có cái gi khéo khuất rỗi.
Ba nghìn miếng bô khéo không lai,
Tết bay xe hóa lai đằng lời.
Ai là tuổi trè lo gắng lên.
Bé đê tóc bạc rắng long.
Ngồi thon ngày tháng vò linh chẳng
thêm đợt.

dâng chô một họng người lối phõe,
mà lại là một cợc nợ cho kè a lem
hem luoc huoc cả vè adms. Lạc-nhân
đang tuy cũng không đến a lem hem
luoc huoc u nhang ba ngõ tết cũng
không khôi làm cho Lạc-nhân cười
ra nước mắt. Mà trong nhíp tết này
có một vật làm cho Lạc-nhân cười
khô vò còng, là cái tiếng pháo.
Pháo làm sao mà cà a rei dâng,
rét dâng mồi mồi đường sô trắng
nhưng là zắc, khói bay thời bâ
mò cà mồi, mài pháo làm cho
chóng súng cùa đầu. Những kè chơi
với pháo thi không lây làm khô
tay. Một người ngồi xó mà khóc, cù
nhà đều không vui (- 八向兩
之不樂) đó là hai cõi
kém vui.

Theo tục xưa nay, ngày
tết là ngày cũng ông bà cha
mẹ. Con cháu làm ăn thuận

TẾT NGÀY TẾT NĂM NAY

Nói đến ngày Tết thi nguy
Annam là bắt kỳ lớn h
già trè, từ thành-thi cho c
thôn-quê, ai dâu ném cái m
nó thi cũng in sâu vào tro
não là một ngày vui-về, từ m
trăm đời ông bà ta dâu n
riêng làm ngày đặc-biép kh
hôn với mấy ngày thường kia

Vì cái thói tục lưu-truyền c
lâu đời nêu mỗi lần đến nh
lết thi diễn ra làm vui nào
nhịt: nắp rượu chúc lành, n
búa duỗi dù, nắp danh-thi
mừng phan, cho đèn pháo l
liễn tết, trâm thức quả tết, ng
trò chơi tết, không ai khôn
lo sâm một vài thứ chuyện
dùng riêng vè cái nhíp tết đ
tô lòng mình đối với cái ngày
vui vè ấy. Thế mà theo trang
buồng hoan, cảnh năm nay thi
khác với mấy năm trước nhiều.
Sự khác ấy, phần thi do tinh

tết đó tám lý bè trong thay
đổi, rất là phức tạp, làm cho
giảm bớt cái cảnh vui tết:
Theo Âm-lịch thông-hành bên
các nước Á-dông này đã mấy
ngàn năm, qui-dạo mệt trääng
đi vòng trái đất, mỗi 12 lặp là
giáp một vòng. Ngày giáp vòng
 ấy tức là cuối cùng năm trước
mà khởi đầu năm sau; ngày
 ấy ta nêu làm ngày tết. Từ Âu
lýy đến nay phép dương-lịch
truyền sang, dương-lịch lại lín
theo qui-dạo trái đất đi vòng
 theo mặt trời, khác với Âm
lịch ta. Lâu nay dương-lịch đã
thanh hành mà Âm-lịch cũng
còn thông dụng, thi cái tết này,
người Tàu người Nhật cũng có
ăn tết như mình. Năm nay
nước Tàu dùng dương-lịch
mà cảm tuyệt đâm gian không
được ăn tết theo Âm-lịch.
Nhật-bản cũng không dùng
Âm-lịch nữa. Thế là ngày tết
này, chỉ có một nước ta còn vui
riêng một mình, không phải toàn
thế. Vui riêng không bằng vui
chung, ấy là một cõi kém vui.

Lại theo lẻ bên Á-dông ta
sự vui và sự buồn không thè
lâm đồng một ngày (不可
同日而语). Trong năm vừa qua,
bạn lụt mất mùs, ta cũng
cho là sự thường như mọi
năm. Đến như sự lòn xòn
kay ra mọi nơi, phần thi
cha con vò chõng phân ly,
phần thi nhả tan cửa nát. Một
người ngồi xó mà khóc, cù
nhà đều không vui (- 八向兩
之不樂) đó là hai cõi
kém vui.

Theo tục xưa nay, ngày
tết là ngày cũng ông bà cha
mẹ. Con cháu làm ăn thuận

LỊCH LÀ GÌ ?

Nay chinh ngày Tết Annam, kè
chợ nhà quê đâu đâu cũng chỉ nghe
mộ, tiếng lết. Người minh nay mới
« ăn tết » mà người Tây thi « ăn
tết » đã hơn một tháng rồi. Còn số
đông người Tàu thi « tết » là « tết »
trước họ « ăn », đến « tết » là
« ngày ». Tất là gí ? Tết là gí ?
Tết là cái lè vui mừng, khi đầu
năm trong khoảng hêt một năm
bước sang năm khác. « Ăn tết » trước,
« ăn tết » sau là vì cách lính năm
khác nhau, nghĩa là vì lịch pháp khác
nha. Năm, tháng, ngày là năm, tháng
và ngày theo dương lịch, tết là theo Âm lịch.

Chúng ta nên cái cách lịch pháp
thế nào ? Dương lịch liệu hơn Âm
lịch thế nào ? Các ván đè ay trên
báo chương đã thấy có người bàn
tôi. Song kỹ giả ay rằng hiện nay,
trong xã hội ta, nhiều người
còn chưa hiểu thế nào là lịch, thế
nào là Âm lịch, là dương lịch, mà
muốn cái cách lịch pháp thi là ra
những điều thường thức ay cũng
phải biết qua loa. Nhìn nhíp Tết kỵ
giá xin thayết minh một cách rất
đơn giản vè ý nghĩa và tác dụng của
sách là mòn quâ tết. Tuy không
điều rõ ràng, nhưng ta có thể
tóm tắt là sau :

1. — Vì sao mà có lịch ?

Xã hội loài người vì sao mà có
lịch ? Muốn đáp câu hỏi ấy thi phải
biết lịch là cái gí ? lịch cũ và lịch
mới cái nào là tiện lợi ?

Sách lịch phát hành ở, xú ta lâu
nay cũng sách lịch là thường gọi
là lịch Tàu bản & các phô Hoa
kiểu tức là lịch cũ, giờ ra xem thi
thấy dày giầy nhung can, chí, ngũ
hành, tự bô như vì cốt cho người
dòng đê xuâ tết hung mà mới có
lịch ấy. Nhưng quyền lịch của các
nhà buôn minh in ra trong nhíp đầu
năm đê bán hoặc biếu bạn hàng
cũng là sách « niên lịch thông thư »
gọi là lịch mới cũng còn theo cái
nếp cũ ấy mà ghi những ngày nào là
hết nghỉ xuất hành, ngày nào là hết
nghi giá thô, thế nào là thiên hỷ
thê nào là thiên hỷ, v.v. Ta xem thế
thì những điều can chí ngũ hành,
chí hung, thâm tú, trong lịch cũ
đang dùng được, mà trong lịch mới
cũng có dùng được, cho nên dùng
theo lối can chí ngũ hành, chí hung
thâm tú, chí là vấn đề mà ta ch
không phải vẫn đê lịch mới.

Thế thi lịch là thế nào ? Nói vắn
tắt : Lịch là « phản biện thời tiết »
biên chép ngày tháng, định cái tiêu
chuẩn đê tính toán thời gian. Đó
là bản chất của lịch. Người đời thái
cô « mặt trời lên thi làm, mặt trời
lặn thi thối » đê tính giờ. Tuy
thi không xác đê tính toán thời gian.
Do đó, một ngày bèn chia ra 12 đoạn,
gọi là thi, mỗi thi lại chia ra 8
đoạn, gọi là khắc (đó là theo thi),
khắc của Tàu và ta dùng xưa, hiện
nay các nước văn minh đều chia
ngày ra làm 24 giờ; một giờ chia
lại 4 khắc; mỗi khắc chia làm 16
phút; mỗi phút chia làm 60 giây.
Đơn vị của thời gian càng rõ ràng,
thì tính toán càng chính xác.

Ở Trung quốc thi Hoàng đế đã có
lịch (366 ngày), đến đời vua Thuấn
thì suy trắc đê tính mặt lâm. Bởi sau
đó dần không biếu ý nghĩa lịch.
Lý ghi chép chí hung ngũ hành
để tính toán thời gian. Nhưng thi gian
để tính toán thời gian, nhưng thi gian
để tính toán thời gian.

(Còn nữa)

Dong-Hai

(1) Nhật xuất chí tác, nhật nhập chí
tác. Lão tử bất tuong vang lai.

không như cái giải ngắn, lớn nhỏ,
nặng nhẹ, là có dấu có hình, có thể
đo lường được, cho nên đơn vị của
thời gian thực là khó định cho chính
xác. Trước hết phải tìm ra một cái
sự lính ghi mà ghi nhớ cho có
obst định, đê làm tiêu chuẩn,
thì các sự lính khác mới có
cái chung để so sánh. Mái cái sự
lính đê làm tiêu chuẩn đê, lại phải
cho ai ai cũng đều kinh nghiệm
như nhau. Thích hợp với hai điều
kiện ấy thi không có cái hơn cái
thời gian của một tiết lạnh tiết nóng
trái qua (có quan hệ với sự sinh,
trưởng, thu, tăng), người ta bèn lấy
cái thời gian ấy làm tiêu chuẩn, gọi
là năm. Nhưng là một năm làm đơn
vị thi quá dài bèn phải làm cái đơn
vị ngắn hơn, thấy mỗi trang tròn
khuyết có ký hiệu nhất định, bèn
lấy đó làm tiêu chuẩn, gọi là tháng.
Cái đơn vị một tháng
cũng còn quá dài, người ta
lại thấy cái thời gian một ngày một
đêm cũng nhất định, bèn lấy làm
tiêu chuẩn, gọi là ngày (thời gian
một ngày vốn không nhất định,
song theo cái kinh nghiệm đơn giản
của người xưa thi cho là nhất định).
Đó là cái đơn vị cơ bản trong lịch
pháp đông tây.

Năm, tháng, ngày là ba cái quan
niệm căn bản của thời gian. Song
trong một ngày, lại có lâu chóng
trước sau cũng phải có cái gì mà
so sánh mới được. Trong ván
ngày, ngày vốn không nhất định,
cái từ tết đến tết là ngày
tết, là ngày tết. Tuy không
tết nào là ba cái quan niệm
của thời gian một ngày một
đêm cũng nhất định, bèn lấy
mỗi ngày vốn không nhất định,
song theo cái kinh nghiệm đơn giản
của người xưa thi cho là nhất định).

Sách lịch phát hành ở, xú ta lâu
nay cũng sách lịch là thường gọi
là lịch Tàu bản & các phô Hoa
kiểu tức là lịch cũ, giờ ra xem thi
thấy dày giầy nhung can, chí, ngũ
hành, tự bô như vì cốt cho người
dòng đê xuâ tết hung mà mới có
lịch ấy. Nhưng quyền lịch của các
nhà buôn minh in ra trong nhíp đầu
năm đê bán hoặc biếu bạn hàng
cũng là sách « niên lịch thông thư »
gọi là lịch mới cũng còn theo cái
nếp cũ ấy mà ghi những ngày nào là
hết nghỉ xuất hành, ngày nào là hết
nghi giá thô, thế nào là thiên hỷ
thê nào là thiên hỷ, v.v. Ta xem thế
thì những điều can chí ngũ hành,
chí hung, thâm tú, trong lịch cũ
đang dùng được, mà trong lịch mới
cũng có dùng được, cho nên dùng
theo lối can chí ngũ hành, chí hung
thâm tú, chí là vấn đề mà ta ch
không phải vẫn đê lịch mới.

Báo nghi

Nhân nhíp ngày tết là
người làm việc trong sở nghi
về thăm nhà. Vay báo nghi
2 kỵ. Sở báo 361 đến ngày 25
Février mới ra.

Tiếng-Dân

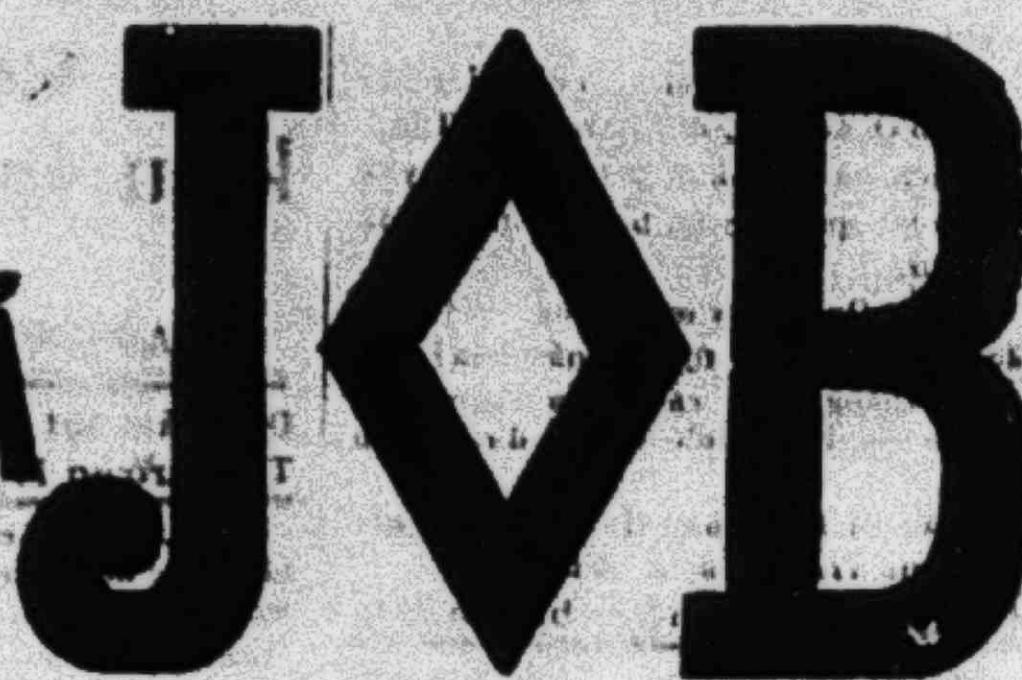
Sách cầm

Nghi định tờ Khâm sứ ra ngày
3 Février 1931 cầm trong đê hét
Trung kỵ quyền sách « VIỆT VĂN »
Viết Quốc ngữ, in lần thứ 6, của
nhà in Mỹ khoan, Chợ lầu xuất bản.

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

THỦA-THIỀN

Cái tê cấp lương diện cho lính
Bản báo tiếp được đưa lên chờ Bán là
càng cát lệ lương diện cấp cho lính, đích
g nguyên oán như sau:

Nước ta từ thuộc dưới quyền bảo
bộ nước Pháp, chế độ thay đổi cũng
nhiều, mà về đường tài chính ngày
này, cái tê cấp cho lính, đích
g nguyên oán như sau:

Mỗi rabi Phủ-dường sức rắng.
Lính mò theo lè k-ông có lương
này, nay trong là g thuận tình mà
trích cấp, phủ cũng y cho, và tăng
ý lính mò đều là ngạch lính mò,
trong trich mò phần lưu lại cho làng
còn 8 phần thì chia cấp làm 12 phần
mỗi người lính 1 mâu, như vậy
cũng đã chúc etam quyền nghị
thay đổi dần dần, lính đã không kiện
thì dân cũng được yên. Ngờ đâu, trát
quân sức xuống mà lính lại không
tuân, cứ đòi cho dù sào mâu, đánh
ruộng cây, quan Huyện bắt đắc dĩ
cũng định là bắt thuận của lính
trinh bẩm. Từ ấy đến nay chưa thấy
xét ra sao cả.

Theo luật có tội vi lèn q-ết, nay
trái phò minh sức như thế mà lính
lại không tuân, không phải là trái
p-ép sao? Vậy mong quan trên
rõ xét lính dân, lượng chúc sửa
đổi, cho thuận với tình thế, nếu có
bằng theo lè cũ thì mọi người lại
cứng chịu lè mà làm được, song
theo lè xưa thì không hợp với tình
thế ngày nay, dân lấy làm khó lèm.
Nhưng là cái như vậy, may còn 4
cái kia chưa đến.

Hiện người ta đã bắt ra thủ phạm
tên là Nguyễn Giáng (còn lý trưởng
trong làng): tên này định lèp kẽ
lâm cho phi lang: đương nút
dam cheo cao Phủ. Nhưng nghĩa
miêu một lời ai cũng nói tên lý
Giáng là thủ phạm đốt nhà. Lại xin
nhắc rằng tên này là một đứa gian
hùng ghê gớm. Nó đã gây ra lè
ý không biết bao nhiêu tai họa:
năm ngoái nó đã đốt nhà thị trấn và
nhà chánh Hiệu rabi. Tháng trước đây
nó lại làm truyền đơn cung sản
mà vua cáo cho lý trưởng làng ấy.
Về việc ấy nó đã bị án, nhưng
không biết vì sao tháng nay nó lại
được về nhà mà gây mất chuyện
gian phèi như lè.

Một người dân làng lại cáo

THANH-HÓA

Truyền đơn

Sáng ngày 23 Janvier 1931 ở vùng
phú Hà trung có truyền đơn
cung sản. Liên hôm ấy quan phủ
bản lĩnh, chiêu thay quan Ám về
bắt một tên khán trưởng phò là
Thạnh, người học trò, lớp nhất là
Lê Ngọc Trác và mưu hàng lui
người này nhà cùng & gần trường).
Cách vài hôm quan phủ đến khám
nhà tên Huệ, tên Ngòi và tên Tý
tức Hiển (Ba người này đều ở về
hạt phủ Hà trung). Khám chẳng có
cái gì, duy trong rương nhà tên
Tý có một mảnh bao lót rương.
Mảnh báo ấy có đề: « Ba năm về
trước Nga với Tàu. Một người
kỳ bị bắt cùi lại đèo thêm người em
tên Lý là Nghịch nữa. Ngày giờ
nhưng người kỳ sang & phủ đe tra
xét, chỉ có tên Nghịch đã được tha.

Hiện o hai Thủa-thiền, lương
diện cấp cho lính, đã giảm thúc lại
mà các lính tên trước mồi diện.
đưa kêu cấp ruộng tại phủ tại tòa,
tưởng thường kẽ tiếp. Xưa cư một
làng Khuông-phò mà nói, định
nhieu diện 11, mỗi tên dân cũ được
5 sào; mà ruộng cấp cho lính nhiều
đến 2 mâu (lương diện 1 mâu 5 sào,
lại khâu phần 5 sào). Kè số ruộng
xấp từ của ruộng một người bình
dân. Lính ăn khâu phần, lại thêm
1 mâu 5 sào lương diện nữa, kè gầy
người béo, khác nhau xa là bao
nhieu? Kè già trai ra thi xấp đến 6
phân, mà ngạch lính đến 21 người,
số thiệt hại cho dân là giuong nào?
Trong làng dầu có kè thước già, cũng
chỉ cùi lại già trai, không bồi đền
luật lẽ, chỉ thấy trai vẫn sức thế
nào thi toàn theo thế ấy. Hiện trong
làng trù vây ba nhà khà, còn ngoài
ra ruộng không đủ cây, gạo không
đủ ăn, dân phải lưu ly nơi khác,
thật là một điều thường vậy.

Như vậy mà nêu trong làng yêu
đa, chẳng nói làm gì; nay lương
diện thắng ra chia phần mà lính
mồi diện có 12 người, mỗi lợi & dân
thì tranh nhau ở đấy; người có

NGHÈ AN

Một cuộc biểu tình & huyên

Quyết lùa

Đêm hôm nồng bỗn ràng ngày
nồng năm tháng Février 1931 ở
Quyết lùa có tổ chức một cuộc biểu
tình chia làm ba toàn, ước tới 2000
người, đồng thời kéo tới hàng lỷ
tỷều cầu dây nợ. Nhưng nghe mấy
phái súng cùi miêu, thời dân biến
tinh giải tán. Lực trù vây dân biến
tinh có diễn thuyết ở các làng cùng
xé cờ vàng, đốt giấy yết lụi và đánh
dập cho con ông cháu làng Phù
Hậu bị thương nặng.

Hiện nay chính phủ lấy thêm lính
& Vinh để canh phòng hạt đó.

(P. 1)

PHỞ QUÝ

Cháy nhà ở Phở quý

Ngày 6 Février. — Ở Phở quý vừa
rời, 35 nóc nhà tranh, mỗi nóc n- &
ngói và cái chay Tân hiệu bị cháy.
Như thế là cả phường Tân hiệu bị
cháy hết.

HATINH

Chợ 82 người quodo sự phạm
đi Kontum

Ở Ha-sinh mới cho chợ hơn 50
người quodo sự phạm vào miền Nam
về Trung-kỳ (Kontum).

T. N.

QUẢNG-BÌNH

Một trận pháo hỏa rất lớn

Đêm hôm 24 Janvier vừa rồi ở
làng Phú hải tây thành, thuộc tổng
Quảng-thạch, phủ Quảng-ninh, có
bốn nóc nhà tự nhiên phát hỏa một
lần. Ngọn lửa đã rạng một góc trời,
trông rất ghê gớm, chỉ trong một tiếng
đồng hồ, mấy cái nhà kia đã thành
ra đống tro tàn. Thảm hại thay!

Nghe người ta nói sự p-át hỏa
này vì mồi thù oán. Họ tìm ra
được một cái dây nhăng cá đầu
xang, đầu mài dây có một đoạn
ngót, rồi đeo 10 cây diêm, treo
ngoài hiên nhà ông Khê (nhà ở một
bên trận hỏa tai), nó đốt treo ở
nhà làm cái như vậy, may còn 4
cái kia chưa đến.

Hiện người ta đã bắt ra thủ phạm
tên là Nguyễn Giáng (còn lý trưởng
trong làng): tên này định lèp kẽ
lâm cho phi lang: đương nút
dam cheo cao Phủ. Nhưng nghĩa
miêu một lời ai cũng nói tên lý
Giáng là thủ phạm đốt nhà. Lại xin
nhắc rằng tên này là một đứa gian
hùng ghê gớm. Nó đã gây ra lè
ý không biết bao nhiêu tai họa:
năm ngoái nó đã đốt nhà thị trấn và
nhà chánh Hiệu rabi. Tháng trước đây
nó lại làm truyền đơn cung sản
mà vua cáo cho lý trưởng làng ấy.

Về việc ấy nó đã bị án, nhưng
không biết vì sao tháng nay nó lại
được về nhà mà gây mất chuyện
gian phèi như lè.

X. X.

QUẢNG-NAM

Đang buồn cười mà cũng đáng

vui mừng

Bấy lâu nay lính binh trong nước
biển đông. Ở Bắc Nam kỲ rabi lão
đến Trung kỲ mưu hại Ngã Phù Linh,
thường thấy rải truyền đơn làm binh
linh. Gần đây phong trào ấy lại tràn
vào Quảng-nam. Vì vậy việc canh
phòng ở Quảng-nam thật là nghiêm
nhặt. Sự canh phòng là chúng cho
cả mấy phủ uyên, chúng ta nghe

Kính cung Quý ông Quý bà

Tháng SÉTEG - Société d'Enterprises de Transport et de Garages d'Annam

là một bảng của người Annam sòng lèp, đã có xe đóng theo kiểu xe gươong (Autocars de forme conduite intérieure) chạy TOURANE - NHATRANG đóng hai ngày rất tiện lợi.

Phố nhiều Quý bà đã tăng trai qua và cũng đã công nhận như vậy

Chẳng tôi có lời kinh cáo cảng Quý ông quý bà đãng rõ ràng chẳng tôi nói

vua đấu được xe thô - Service postal à đường đi QUINHON, Pleiku và Kontum. Vây

xin kính thưa Quý ông và Quý bà mỗi khi cần đi về mìn kỵ có thể mua vé tại các

bảng sùa chung tôi như là SETEGA TOURANE, QUINHON và NHATRANG và các nơi DAL-

Y CỦA CHUNG TÔI TẠI NHATRANG, VEN-gi, Tay-hoa, Tuy-an, Sóng-cầu, Phù-my, Bồng-sơn,

Tom-quan, Quyết-đài, Tam-ký và FALLO.

Đến ngày mồng một tháng ba (tết năm 1931) xe của chúng tôi đã khai sáu chạy

service postal QUINHON - KONTUM chạy theo giờ ngày như sau này:

Départ de QUINHON: Lund, Mer:redi & Vendredi à 6h30 du matin

Départ de KONTUM: Mardi, Jeudi & Samedi à 6.30 du matin

ARRIVÉE DÉPART

Quinhon 6h30 Km16 Cầu Bagi 7.00

Phuphong 8.15 8.20

Ankhé 10.55 11.00

Pleiku 15.55 16.00 Km16 Cầu Bagi 17.00

Kontum 18.30

thường, duy có ở phủ Thanh
Nhà, quan phủ mới có thêm một
tổ liên phòng nhằm mồi bón là
một kỵ đồ quay kỵ lèp gì gì không
được làm heo, (nghe đâu có vài
người bị bắt giam về việc này)

Làm thịt heo chẳng rõ có
quán bộ đến cuộc trị an thế nào,
những người lấy làm buồn cười.
Phải, không đó là xét về mặt trị an.
Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Vì sự lèn xén, quan có đặt xã
đoàn, hướng biều v... v... để giữ việc
trị an. Tại làng Phù-dường thuộc
phủ Tam kỲ, có một tên Hướng biều
Nguyễn Minh Thiệu (tên thường kêu
là xã Lèm) thừa nhip sách nhiễu dân
làng, như: chụp mả hoặc dám dò
v... v... mà không mời lè kỷ y đội
chuyên va cho biều linh này nọ,
nên mời y đến ăn mà không cần
thịt thi y lại kiêm chuyên trả thù,
thì y hối muộn bạc mà không
cho thi y kiêm chuyên sách nhiễu
cho ra tiền.

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Vi sự lèn xén, quan có đặt xã
đoàn, hướng biều v... v... để giữ việc
trị an. Tại làng Phù-dường thuộc
phủ Tam kỲ, có một tên Hướng biều
Nguyễn Minh Thiệu (tên thường kêu
là xã Lèm) thừa nhip sách nhiễu dân
làng, như: chụp mả hoặc dám dò
v... v... mà không mời lè kỷ y đội
chuyên va cho biều linh này nọ,
nên mời y đến ăn mà không cần
thịt thi y lại kiêm chuyên trả thù,
thì y hối muộn bạc mà không
cho thi y kiêm chuyên sách nhiễu
cho ra tiền.

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

Hướng biều sách nhiễu

Đè mặt lè kỷ ra ngoài, thì lệnh cấm lè
còn lè cũng không phải là vô ích.
Ở chỗ lèn quay lè thường hay thấy
những đám cát lè lèp nhau vì việc
thịt xé, nay như thế có lẽ tránh
được cái lè kỷ di chờ chẳng
thôi!

N. S.

HUỲNH-THÚC-KHÁNG CÔNG-TY

Chuyên-trach tấp cờ, vba 30.000\$00
Hội sở tại Đường Đông-Ba, HUẾ
P. C. TOURANE N° 4

GIẤY MỜI NHÓM ĐẠI-HỘI-BỘNG THƯỜNG-NIÊN (1)

Thưa các ngài có lối,

Chiếu theo khoản 29 trong điều lệ Cảng-iy, xin mời các ngài đăng ký sang ngày cháo-nhật 2e MARZ 1931, (tức là ngày 13 tháng giêng năm Tân-TD đến thăm Đại-Hội-Bộng thường niên kỳ thứ tư, tại nhà chop ánh TÂM-TÂN (Gia-ma Tam-Tân) ở đường Paul-Bert Hof.

DE MỤC NGHỊ-SỰ:

- 1) Duyet năm 1930.
- 2) Dàn hai vien Hội-dòng kien-sat.
- 3) Văn dà chia lời.
- 4) Tiệc rỗi.

Nhà ngài nào hân diện không đi được, thi xin ký gửi uỷ-quyền (hết tên) dưới đây cho một vị cù-dòng khác, thay quyền quyết-nghị trong-kết-hết áy Đại-Hội-Bộng.

Huế, le 20 Janvier 1931.
quán-Lý
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

KIỀU GIẤY ỦY-QUYỀN

Tất tên là _____
cù-dòng Công-ty Huỳnh-Thúc-Kháng. Xin giấy này để giao quyền cho một vị cù-dòng khác là Ông _____
thay mặt tôi quyết-nghị các khai-trong kí Đại-Hội-Bộng thường năm nhâm-

ngày 1e Marz 1931 tại Huế.
Xin tên: _____
Xin ký: _____
Ngày: 1931

Giấy này sẽ gửi cho tăng n-ước, vày xin các ngài cù-dòng
mà họ hân, không cần theo, để tiện việc giao tên vào nhau.

Dịp may hiêm có trong nghề ảnh

Các nhà làm ảnh chuyên nghề muôn làm ảnh có lối cũng chẳng khó gì. Cù-biên tho mua hàng của Hiệu HƯƠNG-KÝ Photo 84 Hàng Trống Hanoi thi có nhiều quyển-lợi lâm: KINH-GIAY, THUOC ANH rất mới, HOA-HONG lại nhiều.

Thật là một dịp may hiêm có.

HƯƠNG-KÝ cù-biên

HỘI HÀO-HUNG
BỘI CÁCH BI ĐƯỜNG LẠI RÀT TIỆN LỢI

Thưa quý ông quý bà, Ban Hội đã mở các chi điểm từ Tourane đến Nha-trang được ba năm nay, trước kia tên chỉ là tiệp ruột bộ hành và bán vé cho các chủ xe mà thôi. Nay Ban Hội ký contrat với số xe lửa Saigon để chuyên chở hành khách hàng từ và hàng hóa từ Saigon-Tourane khứ hồi, và bán giấy suốt cho quan khách Tourane Saigon khởi phiêu quan khách đến gare chầu chục. Kể từ 1e Decembre 1930, chúng tôi đã nhận trách nhiệm cho xe chạy đúng thời giờ, trong hai ngày theo như thê-le so với tên đã định, trừ khi đường sá bị hư hỏng.

Xin lưu ý:

Xe cù-biên nhiều và giá rẻ?
Xe nào đẹp, máy lại tốt?
Xe nào chau-xeur giỏi?
Xe nào tiệp ruột bộ hành rất lịch sự?

XE HÀO-HUNG

Vì xin quý ngài chiết cố giúp cho HÀO-HUNG cho được vung bén cung là việc thương trường của người Annam mới học đòi

Hào-Hung

VĂN-HÓA-LANG

36 II

Nguyễn-vân của Jack London
Giang - hê dịch - thuagi

(Tiếp theo)

CHUYỆN THÚ MƯỜI HAI

Không phương trù nỗi

Bé là một bài học cho nó. Vì nó muốn cướp phần thịt của con Bạch-nha nên phải chết. Dần đó không trách được. Một con chó mà không biết giết cái quyền lợi của mình thì tôi coi không ra chi.

Vẫn có quyền, ta biết rồi, nhưng mà quyền cũng có giới hạn chứ!

Tôi cũng vậy, tôi bị cắn mà không phản nản vì là tôi tại tôi đánh nó. Tôi xin để nó sống. Nếu nó không đổi lanh thì tôi cho tôi giết nó cũng được.

Ta nhận lời cho người đó — Vé-cốt vua nói vua cái cái súng lục vào boc — Trời ơi! lòng ta nào có phải muốn giết nó, hoặc muốn trống người ta giết nó! Nhưng nó là một con thú không thể trị được. Chẳng ta hãy để nó tự-do rồi sẽ thả con cái nó biến hóa thế nào.

Ông Vé-cốt bèn dì lại hướng con Bạch-nha và dò nó một cách nồng nở dữ ngọt.

Lão Mại thấy vậy bảo :

Không được đâu ông, ông phải cầm theo một cái dài mới được.

Nhưng ông Vé-cốt lát đầu, tin rằng thế nào cũng đã được Bạch-nha.

Nhưng có chắc vay không? Con Bạch-nha đã giết con chó của ông, đã cắn người giúp việc của ông, bây giờ nó DUY TÍN là có tội, chờ

hình phạt sắp đến. Nhưng vì ông Vé-cốt không có cầm dài theo, mà

đang lại đến gần quá, đưa tay ra gần nó nó. Nó chịu không nổi nữa, tuy cái súng nhưng cái mũi cũng ngược lên nó, và nhân súng để phòng. Nó vẫn biết rằng ông thắn

CÁCH TRÙ SÂU ĂN MÌ

ở Quảng-binh

Báo Tiếng-Dân số 353 ngày 21-1-31 về mục «Việc trong nước», có bài than về việc mà họ L-Phu Thúy và Quảng-Ninh bị săn phả hú, nhưng không nói rõ sâu kỹ hình thức là nào, (to lớn bao nhiêu phần lắc, xác lông của nó, cách nó sống, cách nó phả, thường nó hay ở trên lá lèn bay dưới gốc lúa, bay trong cỏ lúa, nó phả ban đêm, bay ban ngày bướm sanh ra sau ấy) là gì nào.

Những điều đó rất cần, vì ở xứ ta c. ống phải có một thứ sâu phả hại lúa, nhưng có nhiều thứ khác nhưa, chưa ra làm ba loài :

1) loài lépidoptères sâu bọ bón cánh mềm có bột phả ở ngoài).

2) loài bémipières (sâu bọ bón cánh, có vòi hút nước và biến hình không trọn).

3) loài coléoptères (sâu bọ bón cánh, hai cánh mềm ở trong, ba cánh cứng ở ngoài).

Những loài này bình đồi dạng cỏ như lâm (métamorphose), nghĩa là bướm đẻ trứng, trứng nở sâu, sâu ăn lúa để sống, rồi hóa ra bướm.

Bởi vậy nên cần biết những đặc tính của thứ sâu phả lúa_ibé_nac mới định được nó về loại chí, rồi mới có thể dùng phương pháp trị nó cho được công hiệu.

Song theo lời kè so bìn con sâu đó thì có lẽ là sâu amasac a lactinea. Sâu này thường giải ba bón phau, xác den, long nhiều mà màu sậm (polis bruns). Ở Nam kỳ thường ăn hại lúa miến Viob-long, Cần-tho Saderc.

Đau sâu gi mặc long, phương châm sát trùng trong nghề nông vẫn do theo một nguyên tắc.

Nguyên tắc phòng ngự (principe préventif).

1) tiề ruộng có sâu phả thì khỉ cát xong phải dời cháy bắt rơm rạ, cây cỏ, tại trong ruộng và chung quanh ruộng; dập bờ ruộng cho cao, tháo nước và ruộng c' o nhiều và giữ nước cho thiệt lâu.

Phải làm như vậy vì hai lối :

a) Phòng c'òi sâu bò ra ngoài và ruộng, nộp trong cỏ cây bón bón bờ ruộng, mà sah dè; nếu không dứt cuỷ-tiệt thì qua mùa sau nó sẽ nhanh nhanh ra lại bò và ruộng mà ăn phả nữa.

b) Có nước ngầm lâu thì nó không bò và ruộng được, nếu con nào bò vài thi phải chết chìm.

Theo sự thật nghiêm, thường ruộng nào có đỗ nước, thi sâu phả hại chẳng bao nhiêu, và nếu lúc mà mọc lên, có thấy sâu thi lấy cáo mà cào phôi trên mà thi sâu rời ruộng nước phải chết.

2) Dám ruộng nào bị sâu phả thi cày cho sâu để xới đất lên, giáp cho lúa thêm mạnh sức mà chống cự với sâu bò.

3) Dám ruộng nào bị sâu phả hung nứa thi mỗi mảnh tay (hectare) bò chò được một ngàn kí lô với.

(còn nữa)

Trần-mạnh-Nhân

Hóa học Kỹ sư

VIỆC THÈ-GIỚI

TRUNG-HOA

Nam kinh với Quảng-tây

Thượng-hà, 3 Février. — Công-trang một ngày 3 Février này có xảy ra ba việc :

1) Mở một cuộc Hội-nghị để chính-đốn tại tỉnh Quảng-tây, do Tưởng-giới-Thach chủ-tịch, và có họa binh ta Quảng-tây và sài là bối-quá, tức thi họa Lý-tân-Nhàu đến dự.

2) Ban Quảng-tây mà không qui-thu, do Bách-sang-Hy thống-suất vừa mới được thắng-lợi; các quân đội này đã chiếm lấy Nam-ninh và vẫn đương-tiến.

Nhân-vì Bách-sang-Hy thắng-thể náo-trời cục Trung-hoa và vỡ bi-quas.

Gia-sản Diêm-tinh Sơn-bi tách-biên

Nam-kinh, 4 Février. — Chính-phủ Nam-kinh đã tách-biên gia-sản của Diêm-tinh-Son vi Diêm bị cáo-ràng là lấy-bết 8 triệu-hoa-viêc.

Tỉnh-hình tỉnh Quảng-tây

Thượng-hà, 3 Février. — Những tin tức ở Quảng-tây và, thường hay trai với nhau và tinh-biên ở lúa ấy coi-cũng còn là mờ-lam. Chính-phủ Nam-kinh cài-chánh-lai cái lúa các bò đang-rằng-tường Hoang-thiệu-Hàng đê-bi-phát. Trong mỗi cuộc phỏng-Hàng có-nó quyết-rằng cái lúa Nam-ninh tinh-thanh Quảng-tây bị lúa là không-zắc-dang. Như vậy lúa lúa-nhob các lúa cũng được-thường.

Cuộc-hình tỉnh Quảng-tây

Thượng-hà, 5 Février. — Bình-bộ-tông trưởng là Ho-Yin-Zin đã đến Nam-tuong để nhờ-cam-quan ra-tri-phai-cong. Với sự-ý-pa mà đã-chinh-don-rồi. C'òi người ta rằng lúa này-thể náo-công-sẽ giáp-y-én được-giêng-c'òi: nhưng theo-những tin-tiêng vi-thể-quan-cung-tập-dát-rất-chinh-don-biên-đương-dụ-bi-cyc-luc-chong-lai.

Phụ-nữ Nhật-bản

Đông-kinh, 5 Février. — Phong-trào phu-nữ在日本

và Nhật-bản mắng-giận-day

đã-biến-một-biến-phu-huynh

chinh-phu-khang-hoang

đang-xi-hoi-cap-tu

lai-khi-huynh-chinh-phu

khong-c'òi

